

Emlékezés Madas Andrásra

Június 30-án budai otthonában csöndesen elhunyt dr. Madas András vasokleves erdőmérnök és okl. agrármérnök, az MTA doktora, c. egyetemi tanár, ny. miniszterhelyettes, a Széchenyi-díj és több más magas kitüntetés birtokosa, az agrárközélet egykor közismert személyisége.

Egyesületünknek 1956-tól 1979-ig volt az elnöke. Kimagasló egyesületi munkásságáért 1980-ban Bedő-díjjal, 1985-ben tiszteletbeli tagsági díszoklevéllel tüntették ki. A 2003. évi gyöngyösi vándorgyűlés alkalmával pedig – az OEE történetében elsőként és eddig egyetlenként – az „örökös tiszteletbeli elnök” címet kapta.

Magas kort ért meg: nem egészen három hét választotta el 92. születésnapjától. Sopronban a Balfi-úti evangélikus temetőben 1993-ban elhunyt felesége mellett helyezték végső nyugalomra az evangélikus egyház szertartása szerint, népes családjának, barátainak, kollégáinak, tisztelőinek részvételével kísérvé. Ravatalánál a szakma részéről dr. Pető József, Egyesületünk elnöke mondott búcsúbeszédet.

Egyesületünknek eddigi három leginkább kiemelkedő nagyságú elnöke közül (gróf Tisza Lajos 1875-1898 és báró Waldbott Kelemen 1933-1945 között) ő volt az egyik. Erdészeti politikusaink vonatkozásában pedig ehhez a névsorhoz még dr. bc. Kálmok Bedő Albertet és dr. bc. Kaán Károlyt is hozzátéve, ott van a sok kiváló egykori kolléga közül leginkább kiemelkedő öt államférfi között – azzal a megjegyzéssel, hogy a XX. század második felének legnagyobbja ő volt ezen a téren.

Az említett személyiségek mind egyikének közös vonása volt a szakma és az ország határain messze túltekintő nemzetközi látókör és a történelmi megalapozottságú, perspektivikus gondolkodás. Közös vonásuk az is, hogy életükben mindannyian nemzetközi ismertségnek és megbecsülésnek örvendtek.

Dr. Madas András közéleti eredményeinek értékét tetézi az a körülmény, hogy olyan történelmi korban kellett tevékenykednie, amelyben az ágazati politikák és a civil szervezetek fölöttébb szűk térben mozoghattak. A totalitárius rendszer mindenki számára megszabta a te-

endőit; azon túl egyéni politikai elképzelések, ambíciók kifejtésére nem sok lehetőség maradt. Különösen vonatkozott ez az erdészetre, amelyre az 1945-ös rendszerváltás után a hatalom még jó ideig sanda bizalmatlansággal nézett.

Dr. Madas András mozgalmas életútjának, kimagasló eredményekben gazdag munkásságának alaposabb ismertetése külön monografikus kötetet igényelne. Külön-külön kellene ismertetni életének olyan oldalait, mint: a műszaki mérnök, az egyesületi és MTESZ vezető, a tudós, a politológus és történész, a környezetvédelem hazai úttörője, az agrárius, a sportember, a Muck-Madas erdőmérnök dinasztia tagja és családapa stb. Mindezt érdemben kifejteni egyetlen cikk keretében nem lehet, kurtán összecsapni pedig nem érdemes.

Ezért azt a megoldást választottam, hogy abból a munkásságából adok ízelítőt, amelynek révén bel- és külföldön leginkább és a legtöbben ismerték. Ez az agrárpolitika és agrárdiplomácia, esetünkben ezen belül az erdészeti politikára helyezve a hangsúlyt. Ezt megelőzően azonban igyekszem bemutatni egyéniségét és az azt formáló tényezőket, mert a politikát valamiféleképpen, de mindig motiválja a politikus személyisége.

Visszaemlékezésem nemcsak hézagoss, hanem hangsúlyozottan szubjektív is – tehát bárki által vitatható. Én így látam Őt.

A Muck-Madas családja gyökerei a cseh-német határvidéken élő szudétané-

met népközösségig nyúlnak vissza. Nagypapa azonban már soproni erdőmester a XIX. században; édesapja pedig a Temesvár-vadászerdei erdészeti szakiskola tanára volt. (András fia is azon a tájon, Újszentesen született 1917. július 19-én.) A trianoni békeszerződés azonban az iskolával együtt őt is visszavetette a mai országhatárra, ahol városi erdőmesterként Sopronban atyja nyomába lépett; ám 1925-ben meghalt. Félárva maradt három kisgyermekét: Andrást, Lászlót és Gabriellát édesanyjuk, Székely Gabriella nevelte tovább Sopronban, szerény anyagi körülmények között.

Életútjának ez a nehéz kezdete egész életre kiható mély nyomokat hagyott Madas András személyiségén: szociális érzékenységet, kemény akaratot és küzdőképességet, hatalmas szorgalmat és munkabírást, a család iránti elkötelezettséget, hívó lelket, az erdő és az erdészet iránti mély hivatástudatot – és kitűnő német nyelvtudást. A tágabb társadalmi környezet pedig azt, amit nem tudok most másként megnevezni, mint sopronisággént: évezredes nyugat-európai kulturáltságot, összetartó familiáris polgári közösséget, etikusságot, a liturgikus burjánzásoktól mentes protestantizmust és konkrét eredményekre, alkotásokra törő tisztes, józan, munkás életvitelt.

Minderre azután az iskolák: az evangélikus líceum, majd a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Soproni (Bánya-, Kohó- és) Erdőmérnöki Kara a sandaságot nem tűrő, de vidám és testvéri közösséget jelentő elmei szellemiségével. Karunk eszmei léggörét ekkor már mélyen ájtatták Kaán Károly erdészetpolitikai ideái; elsősorban az, hogy „csak az állam soha el nem haló kezében van biztos helyen az erdő és annak jövője”.

Tegyük még hozzá az eddigi jellemképhez azt a szintén jellemformáló tényezőt is, hogy Madas András (öccsével együtt) nagy sportember volt egész életében; diákkorában főként atletizált, korcsolyázott, felnőttként pedig lovagolt, teniszezett. Imponáló megjelenésű, magas, sudár, keményre edzett fiatalember lett belőle, és ezt a habitusát sikerült megőriznie szinte élete végéig.

Szálfatermetéhez finom metszésű arc, meleg barna tekintet és kellemes orgánus, tiszta, jól tagolt és hangsúlyozott beszédmodor társult.

Szonett helyett

Madas András emléke

Tűzben s gyötörtén kérgesedett fura század
Fia, élete erdei becs és alázat.
Korának kapós Christene mérte, s amit tett,
Utódi örök: erdeidért te is úgy tedd!

– Dicső babérja, hervatag tölgykoszorúnkból
Villan levél még? ... – Száll-e bibéhez a hímpor,
Foganva újra táltosi látni tudókat,
S vetni belőlük méla sorába gubóknak?

Hány született meg, százada, kaáni magaslat,
Ahol tucatnak érzik a szellemi öt-hat,
S majdani kincsek vesszeje sarjad a gyökről? ...

Sarat tapos még, ködbe mosódik alakja
Az újnak, érik, tisztul a hangja: kiforjra
A zsongásból érdeme symphoniáját.

Apatóczy István

Az utolsó felvétel Madas Andrásról. 90. születésnapján köszönti Pethő József elnök és Pápai Gábor főszerkesztő

Kitűnő fizikai adottságai ugyancsak átlagon felüli veleszületett szellemi képességekkel társultak, úgymint: éles megfigyelőképesség, logikus analízáló és szintetizáló képesség, képzelőerő, ötletesség, intuíció, kiváló kifejezőkészség. Sok embertársunkkal szemben nemcsak nézett, hanem látott is, és meglátta egy-egy társadalmi jelenségben azt is, amit sokan mások nem láttak meg. Ma már, halála után, bizvást nevezhetjük mindezt együtt zsenialitásnak.

Az a vezetésre született személyiség volt, akit manapság karizmatikusnak szokás nevezni. Aki kapcsolatba került vele, azonnal személyi varázsának hatása alá került. Elég volt egy programban feltüntetni a nevét, és máris tódultak a kollégák a rendezvényre. A hivatalos hatalom soha nem nevezte annak, mégis spontán módon az erdészet szellemi vezérévé vált negyed évszázadra, akire a szakma hallgatott és akit követett.

A magánéletben elegáns, szellemes, belső derűvel és jó humorérékkel is megáldott, kellemes társalgó volt, aki egy-kettőre a társaság középpontjává vált. Tudta értékelni az élet szerény örömeit is: szakestélyeket, baráti találkozókat, egy kis borozgatást-nótázást-táncolást.

Erdőmérnöki oklevelének 1940-ben történt megszerzése után a fiatal Madas András oly sok más kortársához hasonlóan legott Kárpátaljára került, a bécsi döntés után az anyaországhoz visszacsatolt területre, a bustyházai (állami) erdőigazgatóság kötelékébe. Itt előbb egy ideig a központban dolgozott, majd a felsőszinevéri erdőhivatal vezetője lett.

A napi – sok műszaki feladattal megtűzdelt – termelőmunka mellett itt újabb személyiségformáló behatások érték a

még plasztikus fiatalembert. Belekerült egy olyan szűkebb szakmai közösségbe, amelyet azután csak úgy neveztek később is: a kárpáti magyar erdészek. (Lelke mélyén az is maradt mindhalálig.) S maga a pompás kárpáti környezet, hegyeivel-havasaival, kristálytisztá folyóival, patakjaival, tavaival, nagyszerű fenyveseivel, bükköseivel.

S a kárpáti emberek, a ruszin favágók és más erdei munkások, akikkel Madas András – az ország másik végéről érkezett magyar léte – kitűnő kapcsolatot tudott kiépíteni. (Olyannyira, hogy amikor fél évszázaddal később visszalátogatott a közben Kárpát-Ukrajnává változott egykori munkaterületére – nagy szeretettel üdvözlötték még élő munkatársai, ismerősei.)

Ez lett a veszte. Mert amikor 1944 őszén közeledett a front állomáshelye felé, sok magyar kollégájával ellentétben nem vonult vissza az anyaországba, mondván: ő a ruszin lakosság ellen nem vétett semmit, őt az emberek szeretik, nem lehet bántódása.

Az emberek nem is bántották, még hajszálát sem. Ám a megszálló szovjet hatalom, mint idegen magyar állampolgárt „elkapta”, s egy-kettőre a hírhedtté vált szolvyvai gyűjtőlágerben találta magát. Utána pedig egy emberekkel zsúfolt marhaszállító vagonban, amely kelet felé vette az útját és jószerével meg sem állt a Közép-Uralig, a Tura-folyó vidékén felállított fogolytáborig.

Az ott főként fakitermelő munkával eltöltött két év újabb nagy iskola volt Madas András számára. Végigjárta a keserű fogolysors, az embertelen szenvedések sötét bugyrait, de éles elméje még ezek között a körülmények között sem kap-

csolt ki. Jól elsajátította az orosz nyelvet, és jól megismerte az orosz embereket, észjárásukat, a szovjet hatalom természetrajzát, működési mechanizmusát. A szovjet lágerben kényszerű módon szerzett tapasztalatoknak azután jó hasznát vette később, mint tervhivatali tisztviselő, majd agrárdiplomata, amikor sokat kellett tárgyalnia szovjet partnerekkel, vagy azok oldalán nemzetközi fórumokon.

Két évi fogság után, 1947-ben tudott hazatérni. Először a MÁLLERD zalaegerszegi igazgatóságának központjában a műszaki osztályon kapott munkát. Ott azonban nem sokáig tevékenykedett, mert egy szakszervezeti tanácskozáson bátor és okos felszólalására felfigyelt Vas Zoltán, a magyar gazdaság korabeli legfelső irányítója. Vas éppen akkoriban állított fel az Országos Tervhivatalban egy erdészeti csoportot az I. öt éves terv ugrásszerűen megnövekedett erdészeti feladatainak intézése céljára. Az akkor még mindössze 32 éves Madas ennek a kitűnő szakemberekből összeállított öt fős csoportnak lett a vezetője.

Ez a váratlan fordulat meghatározónak bizonyult Madas András életének további alakulása szempontjából. Bekevert a gazdaságpolitikai elit körébe, és megnyílt előtte nemcsak az ország, hanem ami még fontosabb volt: a világ.

Mindjárt 1948-ban részt vett az európai népi demokratikus országok erdészeti képviselőinek szófiai kongresszusán, amely lefektette a szocialista erdőgazdálkodás alapelveit. (Kimondta például, hogy az évi fakitermelés mértéke nem haladhatja meg az évi növedék mértékét, vagyis rablogazdálkodást folytatni nem szabad.) 1949-ben részt vett a Helsinkiben megrendezett III. Erdészeti Világkongresszuson, amely – sok tanulsága mellett – rádőbben-tette, hogy ha helyt akar állni új beosztásában, akkor sürgősen tárgyalóképes szinten meg kell tanulnia angolul is. (Németül és oroszul már jól beszélt, de franciából sem lehetett „eladni”.) Megtette.

Ettől kezdve ez a sokoldalú nyelvtudása lett sikereinek egyik legfőbb tényezője, mert önállóan, tolmács nélkül tudott utazni-tárgyalni a világban, a nagy nemzetközi fórumokon. Azzal, hogy szinte minden delegátussal az illető által beszélt nyelven tudott társalogni, továbbá a beszerzett dokumentációkat azonnal és önállóan tudta tanulmányozni, feldolgozni – óriási tekintélyt és népszerűséget szerzett magának a nemzetközi körökben. 1954-től, amikor megalakult az erdészet és faipar egyik – a FAO mellett – legfontosabb nemzetközi szervezete, az ENSZ Európai Bizottságának Fabizottsága, erre a fórumra is Madas

utazott ki minden évben Genf-be. Helsinkit követően pedig (az indiait kivéve) 1972-ig valamennyi erdészeti világkongresszuson részt vett.

Nemzetközi kapcsolatainak köre tovább bővült akkor, amikor az Országos Tervhivatalban is továbblépett, és a Mezőgazdasági Főosztálynak előbb vezetőhelyettese, majd vezetője lett. (Azért, hogy ezt a fontos beosztást minél jobban el tudja látni, 1957-ben a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen a mezőgazdasági mérnöki képesítést is megszerezte, mégpedig kitüntetéses vörös diplomával.)

Mindez oda vezetett, hogy Madas óriási áttekintésre tett szert a nemzetközi agrárpolitika és azon belül természetesen az erdészeti politika területén is. Az agrárpolitika kapcsolódásain keresztül pedig óhatatlanul bepillantott a politika más fontos területeire is.

Velegyőzője volt nemzetközi munkájának, hogy a kapcsolatok lebonyolításában is jártas diplomatává tudta fejleszteni magát. Nagy érzékkel tudott játszani a politikai tárgyalások sokárnyalátú húrjain. Imponáló határozottsággal és rutinnal tudta levezetni a nagy nemzetközi rendezvényeket. Kitűnő érzékkel tudta megelőzni, vagy már kezelni az esetleg bontakozó ellentéteket. Itt vette jó hasznát például a szovjetek gondolkodásmódja már említett ismeretének.

Ami fő témákat, a magyar erdészeti politikát illeti, Madas András abban különbözött nagy elődeitől, hogy azok elsősorban „belülről”, az ország erdészeti viszonyaiból kiindulva határozták meg az erdészeti politika prioritásait egy-egy korszakra. Madas viszont – akinek még nem is volt módja harmincas éveinek elejéig számottevőbb időt dolgozni a közszolgálatban – „kívülről”, a nemzetközi tendenciákból vezette le ágazati politikánk céljait és teendőit. Ezek azonban harmonikusan találkoztak rendszerében azokkal a Kaáni eszmékkel, amelyeket még a soproni egyetemi padokban szívott magába.

A belső indukáltságú és a nemzetközi szférából leszűrt politikai eszméknek ez a szerencsés találkozása oly világossá és erőssé tette a magyar erdészeti politika elvi alapjait, hogy szinte azonnal teljes társadalmi elfogadottságra talált, és ez a stabilitás még napjainkban is érezteti a hatását. Bizonyítja ezt pl. a rendszerváltás utáni két erdőtörvényünk társadalmi és parlamenti vitája, amikor is az alapkérdésekben gyorsan létrejött a konszenzus a különböző nézetű társadalmi körök között.

Madas az '50-es évek elején a fejlett nyugati országok példáján le tudta mér-

ni, hogy a II. világháborút követő ún. helyreállítási periódus lezajlása után, a társadalmi jólét fellendülésével párhuzamosan miként kerülnek előtérbe az erdővel kapcsolatos rekreációs igények. Így amikor az erdők multifunkcionalitása dolgában rendet vágott a hazai meddő viták dzsungelében (volt, aki tucatnyi funkciót kívánt felsorolni), Buenos Aires-ben 1972-ben a VII. Erdészeti Világkongresszuson a nemzetközi szakmai közvélemény ellenvetés nélkül fogadta el az erdők hármass funkciójáról szóló előterjesztését. Madas András ezzel Kaán Károly politikáját továbbfejlesztette, kiteljesítette és az erdészeti világpolitika rangjára emelte. Magyarország az erdészeti világkongresszusokon hasonló sikerrel csak 1936-ban szerepelt – akkor is azért, mert Magyarországon bonyolították le a kongresszust.

Madas erdészeti politikai alkotásai közül behatároltabb időtartamúnak tűnik a „fagazdaság” fogalmának kidolgozása és gyakorlati alkalmazása (mivel látszólag a centralizált terveződáshoz kapcsolódott). Magát a fogalmat tulajdonképpen nagy elnökelődje, *báró Waldbott Kelemen* használta először, legjobb tudomásom szerint még 1942-ben. Valószínűbb, hogy Madas a fogalom hivatalos bevezetésének gondolatát *Erdei Ferenc* egykori földművelésügyi minisztertől merítette, Erdei „élelmiszergazdaság” fogalmának analógiájára.

Madas elképzelése szerint a korabeli népgazdasági tervezésben – vagyis első lépésben makrogazdasági szinten – az erdészetet, a fafeldolgozást, s a fa bel- és külkereskedelmet „fagazdaság” címszó alatt egységes tervezési blokkba összevonva kell kezelni. Ez tulajdonképpen két célt szolgált volna.

Az egyik annak a félgyarmati helyzetnek a felszámolását célozta volna, ami az '50-es évek elejéig jellemezte a magyar helyzetet, s amit egyrészt a fanyersanyag exportálása, a másik oldalon pedig a faalapú félkész- és késztermékek külföldről való behozatala jelentett. Más megfogalmazásban: a hazai fanyersanyag hazai feldolgozásának megvalósítását, a lehető legnagyobb mértékben. Tulajdonképpen ez volt a vertikális termelési szerkezet kialakításának elméleti alapja.

A másik – érthető módon kevésbé hangoztatott – cél az lett volna, hogy az erdőből kitermelt fából annak a végfelhasználóig megtett vándorútja, vagyis a feldolgozás és a forgalmazás során kivethető hasznóból minél több maradjon az őstermelőnél, az erdészetnél, és az

így visszaforgatható legyen az erdő és az erdészet javára.

A *Dimény Imre* mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, s vezetőitársai által képviselt élelmiszergazdaság-eszme még ennél is messzebb ment volna. (Ennek a csapatnak volt a tagja Madas András is 1972-től miniszterhelyettesként, s főleg a MÉM nemzetközi kapcsolatainak rendbetételével foglalkozott agrárdiplomataként.) A csapatnak a politika felső szféráiba vezető szálát *Febér Lajos* miniszterelnök-helyettes jelentette.) E szerint az elképzelés szerint a meglehetősen autonóm élelmiszergazdasági blokkba még az ágazat finanszírozásában részt vevő pénzintézeteket is be kívánták volna vonni.

A minisztériumnak az agráripari kombinátokig, Madasnak 1974-ben a Nyugatmagyarországi Fagazdasági Kombinát létrehozásáig sikerült eljutnia. S mindez tulajdonképpen még az 1968-as gazdasági reform, az „új mechanizmus” agráriumon belüli megvalósítását jelentette. Ekkor azonban ez a gazdaságpolitikai irányvonal olyan nagy társadalmi-politikai ellenerőkkel, olyan erős ellenérdekeltséggel került szembe, hogy bukni kellett. A hazánk felett is politikai főfelügyeletet gyakorló Szovjetunió is inkább a KGST-n belüli elaprózott munkamegosztás fenntartásában (a KGST komplex programjának megvalósításában) volt érdekelt, mintsem a befolyási övezetébe tartozó kelet-európai országok szovjet mintájú belső berendezkedését lazító lépések eltűrésében. (Ámbár nem egy szovjet vezetőnek nagyon tetszett az, ami a magyar agráriumban végbement.)

A Dimény-csapat tagjaként tehát Madas András is elbukott a gyakorlati politika mezején pályafutásának ebben a szakaszában, mert túlságosan nagy és bonyolult hatalmi játszmába keveredett. Sorsa ebben hasonlított nagy elődjéhez, Kaán Károlyéhoz, aki szintén alkotóereje teljében, ötvenes éveinek vége felé kényszerült nyugállományba vonulni. De hasonló volt a folytatás is. Egyik politikus sem állt le hobbikertészkedni; kapacitása, szellemi energiája ezt nem engedte. Gyakorlati lehetőségeik lezárultak, de elméleti síkon még lehetett alkotni, bizonyára a valamikori megvalósíthatóság reményében. Még kettejük további útjának iránya is hasonlóságot mutat: a természet-, illetve környezetvédelem került munkálkodásuk középpontjába, mint a jövő egyik legnagyobb problémája és feladata.

Mielőtt azonban Madas továbblépett volna az elmélet mezején, egy eléggé ter-

jedelmes, 292 oldalas könyvben összefoglalta mindazt, amit tudott és fontosnak tartott lefektetni eddigi munkássága köréből. Ez volt az 1978-ban megjelent „Erdészeti politika” című könyve. Ennek ismertetése és értékelése külön tanulmányt igényelne, több okból is. Például azért, mert megjelenése óta eltelt több mint 30 év, és értékelni lehetne-kellene, hogy mi valósult meg Madas bőven alkalmazott prognózisaiából, és mi nem. S mivel eddig az egyedüli politikus volt a szakmában, aki matematikai módszereket, a lineáris trendszámítást alkalmazta a prognosztikájában (s egyáltalán magát a tudományos jövőkutatást, a prognosztikát az erdészeti politikában), ez egyben azt is megmutatná, hogy alkalmazhatók-e sikerrel matematikai apparátusok az erdészeti politológiában.

Madast érzelmileg feltehetően erősen megsebezte 1975 októberében történt váratlan és közönséges stílusú nyugdíjazása. Érzelmeit azonban mindig hatalmas önuralommal tudta magába fojtani. Amikor azonban 1979-ben az OEE elnökévé történő ismételt megválasztásához, az erre történő jelöléséhez sem adta támogatását a politika, úgy érezhette, hogy tanácsosabb, ha az agráriumból nyugodtabb területre vonul vissza. Évekig a vízügyi kutatás területén tevékenykedett, ahol felhasználták nemzetközi látókerét, nyelvtudását különféle dokumentációk készítéséhez. (Odakerülésében talán szerepet játszott *Hibbey Albert* jóbarátja is, aki hosszú ideig a Vízügy erdészetének területén dolgozott.) Életének ez a néhány esztendeje még megismerésre vár. Szórványos korabeli szóbeli megnyilatkozásai szerint jó kollektívára lelt ott. A vízügy területén szerzett újabb tapasztalatai segítették őt a környezetvédelem terén folytatott kimagasló munkásságában.

Az évek múlásával egyre ritkulnak nyilvános szereplései. Utóbb kiderült azonban, hogy egyáltalán nem tétlenkedett ez alatt az idő alatt sem. Visszatekintett pályafutására, családtörténettel is foglalkozott, és „Öt generáció a XX. században a Kárpát-medencében. Feljegyzések, levelek, visszaemlékezések” címmel több vaskos kötetre rúgóan megírta emlékiratait. Az írásmű szigorúan családjának belső használatára készült, de egy-két személyéhez közelebb álló barát esetenként itt-ott belepillantható a kötetek egyik-másik részébe. Kiderült, hogy messze többről van szó, mint önéletrajzról, családtörténetről. Hanem tulajdonképpen a XX. század – főleg második felének – szakmatörténetéről is, számos összefüggésben tárgyalva a tör-

ténelem általános menetével, s a szakmai közvélemény előtt ismeretlen információkkal jócskán megűzdelve.

Ezeknek a köteteknek az elkészítését közbevetőleg csak azért említem meg, mert több évi hatalmas munkával, kiterjedt forrásanyagra építve készültek akkor, amikor Madas András már a 80-as éveiben járt. Ez a mű is bizonyítja óriási munkabírását, szinte kiapadhatatlan alkotói energiáját. (Egyébként is ismert a memoárirodalom fontos szerepe a történelemírásban.)

S roppant energiáját, munkabírását bizonyítja még valami, amire valóban senki sem számított: 82 éves korában, 1999-ben rukkolt ki „Erdészeti politika a piacgazdaság viszonyai között” című 206 oldalas (A/4 formátumú) nagy művével.

Mások ebben a korban már – ha egyáltalán megérik – inkább a sírhelyük elkészítésével vannak elfoglalva, nem a szakmai jövő mérlegelésével. Ezzel szemben Madas András, szokásához híven bőséges forrásanyagra alapozva azal foglalkozik hosszú-hosszú oldalakon át, hogy mit lehet és kell tenni a XXI. században a magyar erdők érdekében.

Ez a pompás műve is részletes elemzést igényelne, de sajnos csak kéziratként

kis példányszámban került kevesek kezébe. Csupán annyit: tudatosan-e vagy sok évtizedes munka hatásaként tudat alól eredve, de Madas ismét „kivülről” közelít a magyar erdészeti felé akkor, amikor a III-V. fejezetben egy európai, sőt világméretű erdészeti politika kibontakoztatásának lehetőségeit és korlátait fejtegeti. Óhatatlanul XVI. Benedek pápa idén júliusban aláírt új enciklikája jut az ember eszébe. Az egyházfő is nemzetközi, kvázi már nemzetek fölötti politikával, az abba beépített szabályozó-ellenőrző rendszerrel kívánna felvenni a harcot a globalizáció súlyosan negatív társadalmi hatásaival szemben.

Madas András írása is azt sugallja, hogy a lokalizmus (pl. nemzeti erdőprogramok sorozata) nem elég a globalizmussal szemben, hanem egy világméretű erdészeti politikára van szükség; európaira mindenképpen. A „gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan” elvet úgy lehet érvényesíteni, ha a helyi cselekvéshez egy globális politika nyújt segítséget.

Ezért ne csak dr. Madas Andrásra, szeretve tisztelt örökös tiszteletbeli elnökünkre gondoljunk időnként, hanem arra az értékes szellemi örökségre is, amit reánk hagytok.

Dr. Király Pál

A XX. század második felének legmeghatározóbb erdésze volt

Iskolái:

Soproni Evangélikus Líceum, József Nádor Műegyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara (1935-1940), Gödöllői Agrártudományi Egyetem Agrárközgazdász Szak (1953-1958)

Szakmai pályafutás:

1940-44: Kárpátalja

1945-47: hadifogság

1947-48: Zalaegerszegi Erdőgazgatóság Építésvezetőse

1948-49: MÁLLERD Kp. Műszaki Főosztály vez.

1949-72: Országos Tervhivatal – osztályvezetőjeként irányítja azt a csoportot, amely kidolgozza a magyar erdőgazdálkodás hosszú távú fejlesztésének alapjait – megteremtve ezzel annak szervezeti kereteit, kutatóhálózatát, oktatóbázisát, szakmai utasításait, extenzív és intenzív szakaszait, a hazai faellátás rendjét, erdészeti és faipari integrációját.

1972-75: MÉM miniszterhelyettesként a Nemzetközi Ügyek kinevezett referense

1975: nyugdíjazás

Diplomácia:

Angol, német, orosz nyelven felsőfokon, francia nyelven középfokon tárgyal.

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága Fabizottságának 1970-73 között alelnöke, 1973-76 között elnöke. Az 1972. évi VII. Erdészeti Világkongresszus (Buenos Aires): az erdők hármaskörének megfogalmazása és világrangra emelése az ő nevéhez fűződik. Közép-Európa térségében az erdőgazdálkodással és fafeldolgozással kapcsolatos kérdésekben véleménye meghatározó.

Tudományos munkássága és szakírói tevékenysége:

Okleveles erdőmérnök és agrárközgazdász, címzetes egyetemi tanár, 1970-ben akadémiai doktori tudományos fokozat. Jogos várományosa volt az MTA tagságának elnyerésére, melyet a korhatár előtti méltatlan nyugdíjazása körüli események megakadályoztak.

Munkái:

– 1974: A világ fafogyasztása, trendek és prognózisok

– 1978: Erdészeti politika

– 1985: Ésszerű környezetgazdálkodás a mezőgazdaságban

– 1999: Erdészeti politika a piacgazdaság viszonyai között

Az életműért 1998-ban megkapja a Széchenyi-díjat.

Az Országos Erdészeti Egyesületben:

1940-2009: 69 éven keresztül tagja az OEE-nek

1956-79: 23 évig elnöke az OEE-nek

1980-ban: a Bedő Albert emlékérem kitüntetettje

1985-ben: az OEE Tiszteletbeli Örökös Elnöke